

Uprava: Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-53.
Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Izhaja vsak dan, razen ob ponedeljkih in po praznikih.

GLAS NARODA

Naročnina na mesec je 12 Din. Za tujino 20 Din.
Uredništvo: Ljubljana, Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 38-53.
Rokopisov ne vračamo.

Št. 87.

Ljubljana, petek 17. aprila 1936

Leto II.

Srečen, kdor to, kar ljubi, brani z vsem pogumom.

Ovid.

Dnevna pratika

Petek, 17. aprila 1936. Katoličani: Aničet, papež. Pravoslavni: 4. aprila 1936 Josif.

Dežurne lekarne v Ljubljani

Petek: Mr. Sušnik, Marijin trg; Mr. Kuralt, Gosposvetska cesta; Mr. Bohinec, Rimska cesta.

Vreme

Jugoslavija: Oblačno v Primorski banovini, a jasno z nekoliko oblaki v ostalih krajih države. V zadnjih 24 urah je deževalo v Gornjem Primorju in v dunavski banovini. Temperatura se je dvignila v vsej kraljevini. Skopje 4 C. Kobiljača 23 C.

Napoved za danes: Oblačnost po vsej kraljevini. Deževalo bo na zapadni polovici in v severnih delih kraljevine. Temperatura se bo še dvignila po vsej državi. Sonce vzhaja ob 4.52, zahaja ob 18.24.

Dunajska napoved: Pretežno jasno in toplo vreme.

Gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Petek 17. aprila: zaprto.

Sobota 18. aprila: Molière. Izven. Cene od 10 Din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Petek 17. aprila: Katarina Izmajlova. Red. Četrtek.

Sobota 18. aprila: Rigoletto. Gostuje baritonist R. Zupan iz Zagreba. Red C.

Kino

Sloga: Frankensteinova nevesta.

Matica: Daj mi to noč.

Union: Ljubi me.

Šiška: Voltaire (enotne cene).

Ideal: S 72 kliče na pomoč.

Radio Ljubljana

Petek, 17. aprila: ob 12: plošče; 12.45: poročila; 13.15: plošče; 14: poročila; 18: ženska ura: Kriza družine, ga. Vodetova; 18.20: plošče; 18.40: Delovni čas, g. Valant; 19: poročila; 19.30: Narodna ura: Pionirji naše botanične znanosti, g. Vuk, Zagreb; 20: III. simfonični koncert radijske postaje; 22: poročila; 22.30: plošče, konec ob 23. uri.

Borza

Ljubljana, 17. aprila

Današnja povprečna vrednost tujega denarja

	Dinarjev
1 hol. goldinar	29.75
1 nemška marka	17.62
1 belga	7.41
1 šv. frank	14.27
1 angl. funt	216.50
1 am. dolar	43.52
1 fr. frank	2.89
1 Kč.	1.81

V privatnem kliringu

1 avstr. šilling	9.15
1 nemška marka	14.00
1 angl. funt	250.00

Delaustvo tovarne „Eka“ stavka — Krik naših dni — Krana osveta — Sovjetska medicina — Fiziološka telovadba — Spor med učenjaki — Škofje proti goloti — Kako je umrla Goethejeva mati

Addis - Abeba je že izgubljena

Asmara, 16. aprila. T. O. poroča: Krožijo vesti, da je abesinski prestolonaslednik zapustil svoj dvorec v Gebi.

V Ogađenu so se pričeli intenzivni boji. Ras Nasibu, ki ima sicer še precej močno vojsko, je pravzaprav v primeri z italijanskimi četami v absolutni nemoči. Italijani so v zadnjem času, ko je trajal v glavnem mir, nabrali polno municije in izpopolnili svoje motorizirane oddelke. Tudi je general Graziani dobil v pomoč več tankov in letal. Skoro polovico letal, ki so bila dosedaj pri Negeliju in Dolu, je bilo odposlanih na aerodrom pri Ual-Ualu.

Na severnem bojišču se prodiranje nadaljuje. Skoraj je verjetno, da bodo Italijani zasedli Addis-Abebo brez vsakega odpora in da se bo to zgodilo v teku naslednjih 5 tednov.

V Magdali se gradi provizoren aerodrom.

Za vojsko cesarja Haila Selasija se še sedaj ne ve, kje se nahaja. Domneva se, da se je umaknila v gore v oblasti Salale.

Na južnem bojišču pri Allati ni bilo nikakih dogodkov. Niti tu ni opaziti kakih večjih abesinskih oddelkov. Italijanska vojska je prodrla do jezera Šala. Prednji oddelki pa prodro včasih še dalje v notranjost, toda ni nikjer sledu o sovražniku niti o njegovih postojankah. Ker so kraji zelo močvirni, tudi italijanska vojska ne bo prodrla dalje v notranjost, ker bi bila sicer prisiljena tam tudi taboriti.

Eden

se je vrnil v Ženevo

Ženeva, 16. aprila. w. Danes sta dopotovala iz Pariza angleški zunanji minister Anton Eden in francoski minister za DN Paul Boncour. Eden je dospel v Pariz že včeraj zvečer ob 21.45 z vlakom iz Calaisa ter nadaljeval ob 0.20 uri pot v Ženevo. V Parizu se mu je pridružil Paul Boncour.

Ženeva, 16. aprila. w. Minister Eden se bo danes sestal z de Madariago, kateri mu bo na tem sestanku poročal o rezultatih razgovorov z abesinskim poslanikom Vol de Mariamom in o rezultatih razgovora z italijanskim delegatom Aloisijem. Nedvomno bo Eden zahteval takojšnjo poostreitev sankcij.

Rim v zastavah

Rim, 16. aprila. i. Mesto je še vedno okrašeno z zastavami kot znak proslave zavzetja mesta Desija v Abesiniji.

Odložitev sankcij — zločin

London, 16. aprila. n. Današnji »Daily Telegraph« piše, da se Mussolini radi zmag v Vzhodni Afriki in diplomatskih uspehov morda počuti politično močnejšega vendar je gospodarski položaj Italije iz dneva v dan vedno s abši.

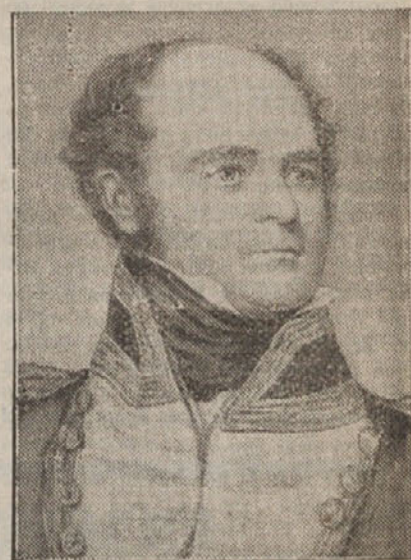
Opažajo se neizbežne posledice sankcij, ki morajo ostati toliko časa v veljavi, dokler se ne prekine vojskovanje v Abesiniji. »News Chronicle« piše, da je vsako odlaganje poostrenja sankcij zločin. Ako se bodo sankcije poostrele, potem bo mogoče z drastičnim primerom pokazati, da se neizvzani napad nikomur ne more izplačati.

Trgovinska pogajanja s Španijo

Pogajanja s Španijo za sklenitev nove trgovinske pogodbe bi se morala pričeti že prejšnji mesec. Zaradi notranjepolitičnih homatij v Španiji pa so bila odgojena. Sedaj je španska vlada obvestila našo vlado, da se pogajanja lahko čim prej prične. Včeraj je pod vodstvom načelnika trgovinskega ministra Save Obradovića odpovala v Madrid naša delegacija. Pogajanja se bodo pričela v soboto in vlada zanje v vseh gospodarskih krogih veliko zanimanje. Ker je sedaj Španija zaradi sankcij prav za prav glavni odjemalec našega lesa, je španski trg za nas še posebno važen.

Tudi občinska uprava v št. Janžu razrešena

Na osnovi § 129-2 zakona o občinah je bila po odloku bana dravske banovine razrešena tudi občinska uprava v št. Janžu na Dolenjskem. Razrešeni so: Ignac Majcen, Janez Prelogar, Janez Zupanc, Janez Strnad, Karol Prelogar, Alojzij Bec in Ignacij Keber.

150 letnica znamenitega pomorščaka. 16. aprila poteče 150 let od rojstva znamenitega pomorščaka in filzika sira Johna Franklina.

GoSpa Helena Kubišta roj. Fajglava v Celju, vdova po skladatelju Francu Kubištu, ki je obhajala to dni svojo 80-letnico.

Izpremembe občine. Kraja Bruna vas in Dolenje Laknice sta izločena iz občine Tržišče in priključena občini Mokronog.

Združena opozicija

V Beogradu so se ponovno sestali na znane razgovore za ustanovitev opozicijskega bloka Ljuba Davidovića, Joca Jovanovića, dr. Boža Markovića, Božidar Vlajić in dr. Milan Gavrilovića. Sestali so se v stanovanju predsednika bivše demokratske stranke Ljube Davidovića.

Poročilo za smučarje

16. aprila 1936

Dom na Korošici po stanju 15. t. m.: —5 C, deloma jasno, smuka izvrstna, snega nad 300 cm, iz Luč preko Vodol zimska markacija. Frišaufov dom na Okrešlju po stanju 15. t. m.: —4 C, jasno, snega nad 200 cm, pršič na podlagi, smuka odlična, dom začasno oskrbovan. Dom na Krvavcu po stanju 13. t. m.: —3 C, na podlagi zapadlo 40 cm novega suhega snega, smuka prav dobra.

Razgovori s čitatelji

Poročanje

Ljubljana, 16. aprila.

Na razna opozorila:

Da, nekaj povsem originalnega, svojevrstnega, lahko bi rekli edinstvenega v poročevalski praksi so bila poročila, ki jih je prinašal »Slovenec« o bivanju g. šefa vlade dr. Stojadinovića na Bledu preko velikonočnih praznikov.

Sam g. dr. Stojadinović, je izjavil, da je prišel samo na oddih s svojo družino, toda »Slovenec« je skušal po vsej sili napraviti iz dni tega oddiha dneve velikih, nekako zgodovinskih dejanj, ali kakor pravimo po domače, iz muhe napraviti slona, vsekakor pa napraviti senzacijo s poročili, ki jih drugi listi niso imeli in tako postaviti nekakšen rekord.

Senzacija (po »Slovenčevih« predstavah) je bilo poročilo pod senzacionalnim napisom »Dan napornega državnega dela«, v katerem pa ni bilo nič drugega povedano, kakor da je g. dr. Stojadinović dopoldne zamišljen preslonel nad akti, opoldne napravil sila prijeten sprehod na blejski grad, popoldne pa avtomobilski izlet po lepi naši Gorenjski.

Druga vest je bila ravno tako senzacionalnega značaja pod napisom »Politična konferenca na Bledu«, ki pa bi se smel kvečjemu glasiti »Politično kosilo«, ker ni bilo v stvari drugega povedano, kakor da so bili pri g. dr. Stojadinoviću povabljeni na kosilo ti in ti gospodje in te in te dame. Morda se je zdelo »Slovenec« to posebno pikantna senzacija, da so se te politične konference udeležile tudi dame?

Na te »Slovenčeve« šmokarije pravimo samo to, da g. dr. Stojadinović »Slovenca« gotovo ne bere, ker bi si jih drugače — kakor mi poznamo g. Stojadinovića kot resnega moža, ki so mu take reči neljube. — prav gotovo energično prepovedal.

Vsekakor pa bi »Slovenec« nas, če bi mi pitali javnost s takimi senzacijami, žigosal kot »dvorišni tisk«. Radi konference seveda, — ker se on na take reči bolj razume!

Zaključno predavanje v društvu »SOČA« v Ljubljani v tej sezoni bo v soboto 18. t. m. ob pol-21 uri v salonu pri »Levu«. Priznani in odlični predavatelj g. prof. dr. Lavo Čermelj zaključni letošnji 16. sezono z zelo zanimivim predavanjem: »JULIJSKA KRAJINA IN MI«. G. predavatelj nam bo natančno orisal položaj naše manjšine pod Italijo v zadnjem letu, zlasti od začetka italijansko-abesinske vojne dalje in odmev teh dogodkov pri nas. — Nato sledi prosta zabava, pri kateri nastopi oddelek pevskega zbora »Sloga«. K temu zaključnemu večeru vabimo vse tovariše Sočane, člane vseh emigrantskih društev v Ljubljani in okolici in vse naše prijatelje. Vstop je vsem prost. Predavateljski odsek.

— **Umrli so:** v Trbovljah g. Kukenberg Andrej, gostilničar, posestnik in čevljarški mojster; v Novem mestu ga. Marija Avsec, roj. Vencajs; v Rečici ob Savinji ga. Terezija Stiglic roj. Prisan; v Lesičnem pri Pilštajnu ga. Ana Grubenšek, posestnica, N. v m. p. Preostalim naše sožalje.

— S krajevnim ukazom je upokojen višji katastrski nadzornik pete skupine katastrske uprave v Radovljici g. Henrik Hrovatin.

Kadar gre Angliji
za njene interese...Kaj pripravlja „Intelligence Service“
na Bližnjem Vzhodu

Kaj pripravlja Intelligence ser
Pred nekaj dnevi so francoski časopisi objavili iz Jeruzalema naslednjo informacijo:

Informacija
iz Jeruzalema

»Sporočajo, da je emir Abdalah iz Transjordanije, gospodar angleškega mandatskega ozemlja, izročil uradnim britanskim krogom spomenico, v kateri zahteva združitev Sirije in Transjordanije v skupno neodvisno državo. Emir izraža v tej spomenici nado, da bo Anglija dosegla pristanež Francije za združitev obeh mandatskih ozemelj, od katerih je Transjordanija v angleških, Sirija pa v francoskih rokah. Emir je mnenja, da mora Francija v tem primeru slediti angleškemu vzgledu glede Iraka, ki je danes prav tako samostojna država. Če bi Francija iz kakršnegakoli razloga le hotela pristati na tako združitev, potem zahteva emir, naj bi se v samostojno državo združila vsaj Transjordanija in Palestina, ki sta obe v angleških rokah. Če bi pa ne prišlo niti do prve niti do druge rešitve te njegove zahteve, poudarja emir, da bo enostavno sledil zgledu arabskih in egiptskih nacionalistov in zamenil med svojimi rojaki uporno gibanje.

Dim, ki ni brez ognja...

Težko je sicer kontrolirati resničnost, te zanimive informacije še težje pa jo je demantirati... Vsaj računati moramo z njo, ker je znano, da se v Prednji Aziji dim nikoli ne pojavi brez — ognja...

Bo torej le zelo verjetno, da se na vzhodu Jordana pripravljajo zanimivi dogodki. Ne smemo prezreti značilnega dejstva, da prihajajo iz Jeruzalema ta zanimiva poročila prav v trenutku, ko se še ni potegnil odmev nedavnih nemirov v Siriji in je prav te dni prisel v Pariz delegacija sirskih nacionalistov. Pa tudi dogodki v Egiptu so vsem še v svežem spominu. Na oboja primerja se sklicuje v svoji spomenici tudi emir sam, ki svoje zahteve spremlja celo z grožnjami. Ker je pa znano, da je nemire v Siriji podpirala Velika Britanija, nam to spet dokazuje, kako pridno je na delu znani angleški »Intelligence Service« — angleška mednarodna špionaža in policijska služba, ki velja za krcitelja poti angleški diplomaciji.

Ost proti Franciji

Potemtakem ni torej prav nič čudnega, če je ost najnovejša spomenica naperjena v prvi vrsti proti Franciji. Francija je po zgledu Iraka podelila Siriji poseben statut, da ga bodo vsaj zmeri poslanci v parlamentu sprejeli, dočim ga bodo ekstremisti odklonili. Tu pa je posegel vmes s svojo spomenico transjordanjski emir, ki ne prikriva svojih pravih namenov glede Sirije.

Seveda je prav gotovo, da njegovih želja nihče ne bo upošteval, še najmanj Francija sama, ki bi si s pristankom za ustanovitev nove samostojne države po želji transjordanjskega emirja nastavila nož v prsa v tem predehu, ki je zanjo prav tako velike važnosti kakor za Anglijo.

Skrivnostni
panarabski komite

V ozadju pa stoji znani sirsko-palestinski akciski komite, katerega cilj je nadaljevanje politike kralja Feisala, to se pravi — ustanovitev velikega arabskega kraljestva. Vse to nam že sedaj daje slutiti zanimivo gro, do kateri bo slej ali prej prišlo.

Abdalah, ki je sin Huseina iz Hedžasa in brat od Ibn Sauda pregnanega kralja Alija v Iraku, bi se sam rad ovenčal s kraljevsko krono. To bi bila sicer njegova osebna zadeva. Toda kdo nam verjame, da mu je ta ideja sama prišla na misel? Od Kaspiskega morja pa do ceste Bebel-Mandeb nihče na kaj takega ne misli... Pač pa je vsakdo prepričan, da so mu to idejo sugerirali njegovi — angleški svetovalci ki bi v svoje namene hoteli uresničiti sen pokojnega kralja Feisala.

Trije „če“...

Če bi se namreč Abdalahu njegov načrt posrečil, bi bila njegova nova država sicer navidezno zares samostojna, toda dejansko — prav tako kakor Irak — pod angleškim »varstvom«. To varstvo bi bilo za Anglijo politično celo prikladnejše od sedanjih kontrole DN... Če bo pa Abdalah le na pol uspel, bi pomenilo to začetek zelo nevarnih težkoč za Francijo v Siriji. In to bo seveda šlo v račun Velike Britanije, ki bo v ozadju že čakala s pripravljeno puško, da se Francija v Siriji popolnoma izčrpa in da jo potem sama tam zamenja...

...v računu
Velike Britanije

Če bi pa Abdalahova akcija popolnoma propadla, bi Anglija lahko nastopila proti njemu, češ da je povzročil nemire. Njegova zvezda bi tako popolnoma zatonila — in to bi spet šlo Veliki Britaniji v račun... Ta bi mu enostavno odvzela emirat, kakor je to enkrat že storila na ljubo Ibn Sauda, ki je pregnal Alija. To je seveda tudi končni cilj te najnovejše angleške sugestije transjordanjskemu emirju, kajti na dlanj je, da niti Francija niti Velika Britanija niti DN ne morejo želeto nastanka velike panarabske države, ki bi se razširjala kar na tri mandatska ozemlja.

V ozadju vseh teh čudnih homatij stoji seveda potreba Velike Britanije, da si za vsak slučaj (zlasti za primer izgube sueške poti) že vnaprej preskrbi primeren nadomestilo na suhem. In to nadomestilo naj bi bila pot skozi Transjordanijo in Irak na Vzhod — proti Indijskemu oceanu, kjer ima Anglija svoje glavne interese.

Dnevna kronika

— **Mestno poglavarstvo v Ljubljani** pojasnjuje glede na notico, ki je bila v tej stvari večeraj objavljena, da se mora mesto mesoogledni posli pravilno glasiti — živinoogledni posli, pod katerimi je razumeti le one posle, ki so v zvezi z izdajo živinskih potnih listov. Mesoogledne posle kakor tudi ogled klavnih živali pa vrše slejko prej na vsem teritoriju mestne občine ljubljanske le uradni mestni veterinarji.

— **Proslava dneva Pomladke Rdečega križa v Ljubljani.** V smislu čl. 21 navodil za organizacijo in delovanje Podmladka Rdečega križa se proslavlja vsako leto po vsej državi v mesecu aprilu dan Podmladka Rdečega križa. V Ljubljani bo v ta namen akademija, ki bodo na njej sodelovale skoro vse v Pomladku Rdečega križa organizirane ljubljanske šole. Prosvetni odsek sekcije pri banovinskem odboru društva Rdečega križa je izvršil zanj domala že vse pripravne. Šolski odbori so večinoma že naštevirali priglase točke. Program akademije bo zelo pester. Vršila se bo v nedeljo 26. aprila ob pol 10. uri v veliki dvorani hotela Union. Cenjeno občinstvo opozarjamo že danes na to prireditev.

— **Davščina na potrošnje.** V smislu § 7 pravilnika o davščini na potrošnje poziva mestni trošarinski urad vse lastnike gostilniških zajtrkovalniških in vinotočnih obratov, da prijavijo od VII/T (Pogačarjev trg 3/II) med uradnimi urami količino vina in piva, potrošenega v letu 1935, lastnike kavarniških obratov pa način obratovanja v svrhu odmere plačila davščine na potrošnje.

— **Ga. Copelandova,** ki se je bila ponesrečila v Beogradu, se je srečno vrnila v Ljubljano. Nastanjena je v hotelu »Bellevue«. Čeprav še iz zdravstvenih ozirih ne gre iz sobe, je vendar upati, da bo v kratkem popolnoma okrevala. To ji tudi mi prav iz srca želimo.

— **Napredovali so pri poštni hranilnici v Ljubljani** v 8. pol. skup. Avgustija Žilič, Marija Koman, Vera Oman, Albina Pipan, Avgusta Vrančič, Terezija Arhar, Marta Miholič, vse dosejaj računске uradnice v 9. pol. skup. pri isti podružnici. V 9. pol. skup. so napredovale: Ljudmila Abram, Marjeta Dobrin, Marjeta Milavec, in Radovan Lihteneker.

Najnapetjši film sezone pri katerem se bodo vsakomur ježili lasje!

Ta film naj si ljudje s slabimi živci ne ogledajo!

Frankensteinova
nevesta

Najdrznejši eksperiment — nevesto za monstuma. Ta film, ki po svojih silnih prizorih prekaša I. del filma, prinese v premieri

Frankenstein
in
Dr. Prelorius
napravita
strašen stvar!

KINO SLOGA

Varujmo ob raz domačije

Kaj nam obeta novi načelnik ljublanskega gradbenega odbora

Ljubljana, 16. aprila. Vodja spomeniškega urada, konservator dr. France Stelè je v ljubljanskem mestnem svetu postal načelnik gradbenega odbora in s tem najvplivnejši faktor v vseh gradbenih vprašanjih Ljubljane, razen tega je pa tudi načelnik kulturnega odseka, da tako združuje obe funkciji, ki odločajo o načelih in smericah, kako naj se izoblikuje glavno mesto Slovenije. Mednarodno priznana kapaciteta je v svoji stroki in vseh umetniških vprašanjih, zato je pa tudi popolnoma naravno, da se vedno z vsemi svojimi silami zavzema za načrte mojstra Plečnika. Prof. Jarc je na zadnji seji mestnega sveta z najgloblji prepričanjem pravilno poudaril, da že sama imena Plečnika in Steleta pomenita jamstvo za prvovrstnost regulacijskega načrta. Slepó lahko odobrimo vsak projekt, ki ga priporočata ta dva naša najodličnejša strokovnjaka!

V novi številki »Kronike slovenskih mest« objavlja dr. Stelè razpravo o »Problemu varstva spomenikov v slovenskih mestih«, ki naj jo prečita vsakdo, kogar zanima, kako naj ohranimo tisti individualni izraz naših selišč, vasi, trgov, mest, dežele in domačije, po katerem se razlikuje od drugih, torej da obvarujemo tisto, kar ustvarja milie ali

okolje slovenske domovine

in jo s temi značilnostmi dela drugačno od tujih krajev. To mikavno okolje naše domovine je tista sila, ki nam dela naše kraje domače, nad vse lepe in nad vse ljube, ta naša domačija je pa tudi tista moč, ki je usmerila tujski promet k nam! Zato je pa tudi milie naše domovine na najdragocenejši zaklad in stremeti moramo, da ga ohranimo, mu pomagamo do še močnejšega izraza in čim večje učinkovitosti ter veljave, saj je ta neprecenljivi zaklad tudi tak, da ga še lažje popolnoma pokvarimo in prav naglo izgubimo! Premnogo smo že grešili, a prav dr. Stelè in Plečnik sta nam pa prav mnogo rešila in obvarovala pred propadom. Ne samo posameznih znamenitih starih plosvij, temveč cele trge in celo okraje Ljubljane, saj je Ljubljana preurejena od Kongresnega trga in Tromostja tja čez Sentiakovski trg, Krakovo, Trnovo in Mirje! Varstvo spomenikov ne rešuje samo imenitnih starinskih cerkva in palač, temveč prav tako male meščanske in kmečke domove, enako pa poleg parkov in nasadov varuje celo tudi posamezna drevesa, kakor n. pr. vaške lipe in druga lepa stara drevesa ter sploh tudi vse naravne spomenike. Ali bi bila naša pokrajina še slovenska, če bi prenehali sejati ajdo, — ali če bi podrlj kozolce?

Predvsem moramo ohraniti tudi talne načrte naših mest, ki nam bodo z napredkom letalstva šele odkrili, da so naša mesta, trgi in vasi zrasle z obliko sveta, ki stoje na njem, in da so vasi in mesta na svojih tleh zrasla tako kakor so zahtevala n. pr. prastare ceste, ki so ta selišča nastala ob njih; zgodovinski razvoj mest najlepše vidimo iz letal. Florisna mreža je bistveno drugačna v Celju, kakor v

Škofji Loki ali Ptuj, Prometna regulacija Ptuja in Škofje Loke preti uničiti neprekosljive milie teh

dveh najlepših naših starih mest,

zato dr. Stelè predlaga, naj bi se glavne ceste, ki vodijo sedaj skozi Ptuj in Škofjo Loko, preložile tako, da bi glavna prometna cesta šla mimo njih, kakor se n. pr. glavna cesta ogne Kranja in Radovljice. To je seveda potrebno sploh pri vseh mestih in tudi vaseh že zaradi varnosti prebivalstva pred avtomobilskim prometom!

V Škofji Loki

torej po teh načelih ne bo nič z novim mostom čez Selščico, ki bi pri župni cerkvi vrgel ves promet na Glavni trg. Škofjo Loko so zadnja leta itak tako pokvarili, da bi morali za to škodo napraviti odgovorne one, ki so to zagrešili, na ta način, da bi morali spet na lastne stroške postaviti na Glavnem trgu in na mestno hišo nekdanji stolpič!

Precej obširno razpravlja dr. Stelè tudi o Murski Soboti, zlasti pa o regulaciji Maribora in Ljubljane.

kaj nam obeta v Ljubljani?

Zgodovina preteklosti in sedanjosti uči, pravi dr. Stelè da je lažje podirati kakor zidati. Ljubljana sama nam je zgovoren zgled za to. Po potresu l. 1895. so delali po načelu »poderimo ta tempelj, ker ga bomo v treh dneh lepšega sezidali!« Letos je minulo 40 let od potresa in še vedno niso zacepljene rane, ki jih je zadalo to načelo. Še danes se nam zdi nedosegljiv ideal kak knežji dvorec, in celo staro gimnazijo na Vodnikovem trgu bi sprčili, če bi nam jo preteklost mogla vrniti. Izkoriščanje starih delov naših mest sega daleč preko mej higienske in lepote dopustnega, da se vse bolj zazidava, jo zatirava in zasmetičujejo

dvorišča in veže

in se mašijo prav tisti organi starih stavb, s katerimi so te dihale in bi po njih še danes mogle srkati vase zadostno zraka in svetlobe (dvorišča, veže, stopnišča in hodniki). Veliki stavbinski bloki naj se osvetlijo, da bodo nudili zdrave stanovanjske pogoje, ohranjena obrobna (okvirna) zazidava naj se prilagodi novodobnim stanovanjskim potrebam, obdrži pa naj starinski značaj zidave in uličnega lica. Posamezna nova stavba naj se prisili, da se podredi po merilu, smotru in splošni obliki staremu načinu zidave v svoji okolici. Pri prenovitvah naj se stene oprostijo neestetske poznejše navlake, da se v okviru trgov in ulic zopet uveljavijo nekdanje velike črte in ploskve in da se doseže

raznoličnost v barvi

pri tem pa dr. Stelè še posebno priporoča freske. Varovati moramo zlasti tudi lepoto neizčrpne strehe s starinskimi krovskimi gradivji, torej pri nas opeko. Prezreti ne smemo tudi

starih uličnih, tržnih in predmestnih imen,

s katerih oživitvijo bi zgodovinska in spomeniška nazornost naših se-

lišč veliko pridobila. Pomislimo samo, kako so jo v tem pogledu strahotno poškodovali v Škofji Loki! Posebno poglavje je pa

trgovska reklama.

Med glavne naloge bo spadala skrb za to, da se s pritličij starih stavb odstranijo neokusni trgovski portalji in da se reklamni napisi naravnajo v prave meje. To estetsko čiščenje je v Ljubljani silno potrebno, a reklamo bo treba očiščiti tudi z jezikovnega stališča, kakor smo delali ob času, ko je bil za mestnega arhivarja pesnik Aškerc.

Vsaj Ljubljana naj bi nastavila

posebnega arhitekta,

ki bi se pečal samo s spomeniškim in domačijsko varstvenimi problemi in ki bi praktično vodil vsa taka dela do največjih malenkosti. Za druge kraje naj bi nekaj takih arhitektov nastavila državna in balnovinska gradbena uprava.

V Ljubljani je še vedno na dnevnem redu ureditev in

ohranitev rimskega zidu

zadnji čas je pa v ospredju ohranitev ene najlepših hiš mesta, namreč

Koslerjeve hiše

v Selenburgovi ulici. Posebno važno je tudi vprašanje ureditev zunanjščine

cerkve sv. Petra,

vprašanje ohranave zgodovinskih spomenikov pri Sv. Krištofu pa se razvija že v

javno pohujšanje

Tako o naši skrbi za opuščeno pokopališče in o naši pieteti sodi dr. Stelè!

Memento nam more biti tudi

Marijin trg

kjer se na hiši med Ljubljano in Wolfovo ulico šopirj kričeca zbirka najneumestnejših reklam. Za vtiš trga je pa važnejša najskromnejša, a pravilno vzdrževana zunanjšina kakor hiše kakor najbolj bahaška zunanost njene mlajše sosedice

Stara mesta bodo morala dobiti zopet življenjsko nalogo, ki bo opravičevala njih obstoj, ker vse, kar ne služi sodobnemu življenju, ni vredno propada.

Delavstvo tovarne „Eka“ stavka

Ljubljana, 16. aprila.

Danes se je delavstvo tovarne »Eka« v Ljubljani na Tyrševi cesti odločilo za stavko, ker podjetje ni hotelo pristati na minimalne zahteve delavstva.

Delavstvo je zahtevalo, naj lastnik tovarne inž. Stare poviša mezde delavkam za 20 do 50 para. To povišanje bi iznašalo za podjetje na leto le okoli 500 Din več izdatkov za mezde kakor doslej. Delavke zaslužijo namreč v tej tovarni zdaj 2.80 Din na uro. Kvalificirani delavci pa zaslužijo po 4.50 Din na uro. Poudariti pa je treba, da je delo v tej tovarni za kovinske izdelke zelo težko in

odgovorno. Saj je znano, da je delo z kovinami tudi za zdravje zelo škodljivo in da potrebuje delavstvo tudi primerno zadostno hrano, da more vztrajati pri takem delu.

Zaslужek delavstva je močno pod življenjskim standartom in se je res čuditi, da podjetje ni ugodilo tako skromnim zahtevam delavstva. Stavko je nastopilo 46 delavcev in delavk. Delavstvo se sicer že pogaja z podjetjem preko tajnika Zveze kovinskih delavcev g. Franca Leskovška, odločilo se je pa, da bo vztrajalo v stavki, dokler podjetje ne bo pristalo na zahteve delavstva.

Frankensteinova nevesta v Slogi

Za ljudi, ki si žele napetosti v filmu, bo jutrišnji program kina Sloga nekaj prav posebnega. Jutri pride namreč na spored film ameriške produkcije »Frankensteinova nevesta«, nadaljevanje toliko znanega filma »Frankenstein«, ki je bil ogromen uspeh po vsem svetu. Glavno vlogo v isti vlogi monstruma igra v isti maski sloviti Boris Karloff. Začetek drugega dela nam kaže, da monstrum nikakor ni mrtev temveč da še živi. Pred svojimi sovražniki se je skrivil v nek vodnjak in čim je mesto pomirjeno, v mislih da je nestvor ubit, se splazi iz svojega skrivališča in zopet se začne staro ubijanje. To so prizori, pri katerih se človeku ježijo lasje in tudi najbolj korajžen človek bo s strahom gledal prizore na platnu. Končno se Frankenstein prisiljen od nekega učnjaka, odloči svojemu nestvoru ustvariti nevesto. In tu gledamo prizore, ki jih ni mogoče popisati. »Frankensteinova nevesta« oživi, toda ljubezni do nesrečnega nestvora ji umetno ne morejo vcepiti. Monstrum videč, da

seje okrog sebe le grozo, smrt in nesrečo pritisne vsled tega na vzvod v laboratoriju in požene vso skrivnostno stavbo v zrak!

Film, ki prekaša po svoji napetosti in grozi prvi del je bil vsepovsod velik uspeh in bo tudi pri nas v Ljubljani naletel na živo zanimanje.

Le eno bodi povedano: za otroke in ljudi s slabimi živci ta film nikakor ni primeren in naj si ga ogledajo le taki, ki imajo prav močne, zdrave

- Ampak Poldek, kadar se mi misliš dobrikati, bi se pa lahko Preje vsaj obril po licu!

Jadranski škofje proti goloti

Škofje vidijo v vedenju in oblačenju gostov na Jadranu moralno propast

Pretekli mesec so se zbrali vsi jadranski škofje, to je šibeniški, splitski, solinski, makarski, krški, hvarski, dubrovniški, senjski in kotorski škof, da razpravljajo o javnem pohujšanju, ki se dogaja vsako leto na naših jadranskih kopališčih in letoviščih. Stavili so posebno poslanico, v kateri najostreje obsojajo vso nemoralno našega Jadrana. »Prišlo je pohujšanje in gre od vzhoda na zapad, prišlo v našo lepo dolino šentflorjansko«, bi dejal naš Cankar.

Po točkah

Po točkah navajajo vse nedostatke na Jadranu, predvsem ostro obsojajo, da se moški in ženske kopljejo skupaj ter tudi sončijo! Velik je tudi nered v tem, da se ne dodeljujejo posebne kabine za moške in ženske. Prava je tudi sramota, pravijo škofje v tej spomenici, da se moški in ženske, kjer ni za posebni kabini, kar na prostem slačijo in oblačijo, vse to v pričo nedorasle dece. Znak moralne propasti je tudi v tem, da dame porabljajo za kopalne kostume nekakšne krpice, ki več razkrivajo kot zakrivajo, ter gazijo s tem vsako občut-

je sramežljivosti in krščanske morale. Moralno dekadenco dokazuje tudi to, da se ljudje obeh spolov ne samo kopljejo ter sončijo skupaj v teh kopalnih kostumih, temveč tudi posejajo kavarne in restavracije ter plešejo tako oblečeni, oziroma slečeni. Strogo tudi obsojajo škofje skupne ferijalne kolonije. Velik nered vidijo v tem, da ljudje igrajo različne sportne igre, tenis, nogomet itd. v kopalnih kostumih.

Pomanjkljiva uredba

Poglavje zase je pa prenočevanje tujcev po naših hotelih na Jadranu. Nihče ne vodi kontrole, ali so zakonski drugi, ki prenočujejo po hotelih, res zakonski. Škofje zaključujejo svojo spomenico s pozivom na narod ter oblastva, naj se v tem napravi končno red. Nova ministrska uredba o turizmu ne vsebuje nobene take določbe ter je po mnenju škofov v tej točki skrajno pomanjkljiva. Ne dostavlja pa škofje v svoji spomenici tega, da bi izostal najbrž vsak obisk tujcev na našem Jadranu, če bi začeli dosledno izvajati tako uredbo.

Krik naših dni

Knjižica, poklonjena delavskim ženam, da se jim prihrani telesno in duševno trpljenje

Maribor, 16. aprila.

Pri nas so bolj redka poludna izdavanja, ki bi hotela na korenit način pripomoči k ublažitvi tega ali onega zla, ki se začenja v naše narodno telo. Zato je prav in potrebno, da posvetimo v našem listu, ki je namenjen širokim ljudskim plastem, nekoliko več pozornosti pravkar izišli brošuri Mariborčanke Milice Stupanove »Knaus-Oginova metoda«, ki jo je pisateljica, kot pravi sama v uvodu, poklonila vsem delavskim ženam z željo, da bi jim prihranila telesno in duševno trpljenje.

Brošura je razdeljena v dva, logično si sledeča dela. Vsekakor zanimivejši je prvi del, v katerem Stupanova slika spolno stisko delovnega ljudstva v sedanjosti. Avtorica iznaša zanimive ugotovitve, ki so pravzaprav znane že nam vsem, le da gremo mimo njih z zaprtimi očmi. Redko pomislimo, da mora biti vir vseh neštetihi tragedij, ki jih listi beležijo z nekako otopelostjo, nekje med nami in da mora biti za vsako bolezen tudi zdravilo.

»Oba naravna zagona, ki sta gibalni silji človekovega razvoja, — lakota in spolnost, — oba sta dandanes vir nesreče in zla za človeka...«, s tem stavkom pričinja Stupanova svojo razpravo. Stavek je napisan v duhu časa in miselnosti in mu je treba pritrditi. Dandanes je večina ljudi materialno tako slabo podprta, da je v vednem in obupnem boju za vsakdanji kruh in še to precej negotov. Ljudje danes ne morejo več v polni meri utesiti lakote. Že s tega vidika vodi precej stranpoti v nepoštenost, ki pa bi zaradi razmer samih morala biti

opravičljiva. Stupanova v svoji brošuri prav iz te osnove prehaja na spolno stisko, ki jo najhuje občuti delavski razred. »Spolno trpljenje človeštva je priklopelo do vrhunca...« pravi Stupanova in opozarja na številne splave, detomore, umore in samomore zaradi »nesrečne ljubezni«, ki so pravzaprav le posledica materialnega obubožanja, ker so revnejši sloji silno negotovi svoje najbližje bodočnosti, kaj šele, da bi lahko mislili na bodočnost potomstva. V tem, da se ljudje danes branijo otrok, je precej neprosto voljne tragike in socialnega čuta. Na eni strani so razmere prisilile ženo, ki je po naravi določena za mater, da se odreče materinstvu samo zato, da prahni potomstvu trpljenje, ki vsaj v doglednem času še ne bo pojnjalo.

Delavske matere se branijo otrok... Morda bi kdo mislil, da zaradi komodnosti. Gotovo ne. Ljubezen do nerojenih, socialni čut in končno še nekaj sebičnosti — in vse zaradi bednih socialnih razmer — je pravi vzrok. Ubrani ti se otrok, ni lahko. Nepremagljiv spolni gon zahteva svoje in naravna posledica spolne združitve, je končno le — otrok. Žene zanosijo in jih je že sedaj strah pred bodočnostjo potomstva. Ali ni že v tem mnogo materinske ljubezni? In končno nato v dejanju, ko žene skušajo preprečiti rojstvo zaplodka? Toda nad tem že bdi paragraf 171, ki predvideva stroge kazni... Splav je pri nas sicer dovoljen iz zdravstvenih ozirov, zakaj bi ne bil še iz socialnih? Socialno je vsekakor in tudi pravično, da se odstrani ne-

rojeno bitje, ki bi, rojeno, samo povečalo število gladujočih in trpečih... Prav iz tega vidika bi bila potrebna temeljita reforma našega tozadavnega zakonodajstva. Da so se za tako reformo izrekli tudi jugoslovenski zdravniki, priča o njih naprednem mišljenju in razumevanju, ki bo moralo slej ali prej našim pritrditve v zakonjenju.

Danes je revna žena, ki si ne more privoščiti dragih splavov zdravnikov-specialistov (kar je seveda tudi kaznjivo!) prepuščena sama sebi in mazaštvu, kar ima v večini primerov kvarne posledice za zdravje. Sicer je tudi strokovnjaški splav v neki meri škodljiv, zato bi bila najdejalna rešitev iz sedanjega stanja, da se temeljito zboljšajo socialne razmere, ki bodo omogočale človeka vredno življenje sedaj trpečih in stradalajočih, kar bi imelo za naravno posledico neugnano željo

po potomstvu, katero sedaj teptajo razmere in čas.

Delno rešitev in sedanje spolne stiske revnejših slojev pomenja takozvana Knaus-Oginova metoda, o kateri so zadnje čase mnogo pisali tudi pri nas, vendar brez vsake poljudne razlage. Prav v tem oziru je izpolnila vrzel brošura Stupanove, ki na poljuden način razlaga bistvo ter prakticiranje omenjene metode, ki se vse bolj uveljavlja. Pisateljica je hotela s tem ustreči zlasti revnim delavskim in kmečkim materam, ki si bodo z uporabo Knaus-Oginove metode prihranile mnogo skrbi in trpljenja. Brošuri je dodana tudi Knausova razpredelnica za razna menstrualna razdobja. Brošura je izšla na novo osnovana založba »Žena in svet« v Mariboru. Vsem, ki se hočejo seznaniti s problemom samim, še bolj pa onim, ki bodo navodila uporabili, bo brošura dobrodošla.

Tečaji fiziološke telovadbe

Ljubljana, 16. aprila.

Kakor je pri nas v obilni meri poskrbljeno za razmah telesne kulture in za udejstvovanje poedinca pri obstoječih organizacijah, tako se živo občuti pomanjkanje vsem onim, ki iz stvarnih razlogov ne morejo biti deležni telesne vzgoje pri javnih ustanovah.

Telesnovzgojne organizacije vrše svojo važno nalogo po metodah kolektivne zaposlitve brez razlike in ozira na telesni ustroj posameznika ter se zato ne morejo posvetiti fiziološkim potrebam poedinca. V mnogih primerih imajo edince poleg občega telesnovzgojnega cilja pri celoti ali poedincih še vzporedne cilje, nedosegljive onim, ki za to v svojem organizmu nimajo potrebnih predpogojev.

Individualna telovadba je zdravstvena nujnost

Tako ostaja mnogim potrebnim telesna vzgoja komaj ali manj dostopna, ker njih telesni ustroj zahteva zanje individualno ali posebej prilagojeno vežbanje. To so v prvi vrsti oni odrasli, sicer zdravi ljudje, katerim je nekaj individualne, sistematične telovadbe prava fizična potreba, da svoje zdravstveno stanje izboljšajo. Dlje oni, katerim je vsled fizioloških posebnosti organizma specialna ter individualna telovadba zdravstvena nujnost. Bodisi da s sistematičnim telesnim delom zvečajo požoje za normalno delovanje zunanjih in notranjih organov, bodisi da s telovadbo korigirajo telesno težo, telesno držo, prožnost okostja in miškulature, ali da si okrepe dihalne in prebavne organe. Vzporedno s tem bodi tudi vzbuditev duševnih vrlin in obče življenjske jakosti.

Da se omogočijo taki tečaji fiziološke telovadbe v Ljubljani, se je na pobudo higijskega zavoda odločil strokovnjak pedagog g. Kozak Josip, gimnazijski telovadni učitelj v Ljubljani. S svojo obilno strokovno in pedagoško

prakso bo vodil tečaje s sodelovanjem zdravnika po preizkušenih metodah modernih fiziologov in priznanih praktikov.

Tečaji, ki bodo pod nadzorom higijskega zavoda in kr. banske uprave, se bodo vršili po dva do trikrat tedensko v malih skupinah v higijskih in opremljenih prostorih.

Za vsa podrobna pojasnila in programe naj se zainteresirani obrnejo pismeno ali osebno na naslov: Josip Kozak, Ljubljana, Poljanski nasip 14/II ali I. realna gimnazija, Vegova ulica.

Celje

— Dr. Aleksander Aljehin, svetovni šahovski mojster, pride v Celje v torek 21. aprila. Simultanko s 40 celjskimi šahisti bo odigral v kavarni »Evropa«.

— Večer slovenske besede — bo v soboto 18. t. m. ob 20. v mestnem gledališču. Iz svojih pesniških del bodo recitali sodobni slovenski liriki. Odbor pričakuje, da se bo večera naše besede udeležila vsa kulturna javnost in tako dokumentirala zanimanje za slovensko kulturo. Prodajalcev vstopnic ne odklanjajte!

— Občinska seja bo po daljšem odmoru zopet prihodnji petek, 24. aprila ob 18. uri. Na dnevnem redu so poročila odsekov.

— Smrtna kosa. V celjski bolnici sta umrli 60-letni delavec Franc Stručník iz Luč in 74-letni delavec Jakob Krivic brez stalnega bivališča. N. v m. p.

— Poroka. V sredo ob 11. dop. se je poročila gđ. Zorana Luznik z g. Oskarjem Lavračem, nam. drž. tožilca iz Sarajeva, ki je svak pok. dr. Janžeta Novaka iz Ljubljane. Simpatičnemu paru naše iskrene čestitke!

Povabilo stricu z dežele. »... čakali te bomo na postaji, ko nas prideš obiskat, dragi stric. Zato imej v eni roki svinjsko pleče, v drugi pa rejeno gosko, da te bomo spoznali«.

★
Vodnik (turistu): »... in v ta prepad je strmoglavil lani neki trgovec«. Turist: »Gotovo iz melanholije?« Vodnik: Ne, iz Brna«.

Spor med učenjaki

Tožba vseuč. prof. Pehanija in vseuč. profesorja Gostiše radi klevete

Ljubljana, 16. aprila

V torek dne 14. t. m. se je vršila v sobi št. 28 pred sodnikom g. Šmalcem obravnava proti privatnemu docentu dr. inž. Nagode. Tožila sta ga univerzitetna profesorja inž. Pehani in inž. Gostiša zaradi klevete, in sicer zaradi tega, ker je docent dr. inž. Nagode dne 5. februarja t. l. v sobi predsednika disciplinskega sodišča na univerzi prof. dr. Dolenc med pogovorom prof. Dolencu rekel, da sta bila prof. Pehani in prof. Gostiša podkupljena od Trboveljske premogokopne družbe, kot strokovna izvedenca.

Ozadje

Privatni docent dr. inž. Nagode je bil asistent tehnične fakultete v Ljubljani. Ko pa je bil odpuščen z motivacijo, da mesto asistenta ni potrebno, je inž. Nagode sam zahteval, naj se uvede proti njemu disciplinsko postopanje, da bo razčiščeno, zakaj je prav za prav odpuščen. Tozadevno preiskavo je zahteval inž. Nagode 29. 4. 1933. Od 1. maja 1934 pa teče proti njemu res disciplinsko postopanje pod vodstvom prof. Dolenca. Dne 5. februarja t. l. se je inž. Nagode zopet oglasil pri dekanu prof. Dolencu. Prosil ga je, naj pospeši disciplinsko postopanje proti njemu, da bo ta zadeva, ki traja že toliko let, končeno vendarle v kraju. Med tem pogovorom ki je bil mestoma zelo napeto in ob katerem sta bila oba zelo razburjena, je padel tudi očitek, zaradi katerega sta prof. Pehani in prof. Gostiša inž. Nagodeta tožila.

Sodnik g. Šmalc se ni oziral na veliko ozadje cele afere, ki jo ima inž. Nagode z našo univerzo, temveč se je omejil pri dokazovanju le na pogovor med dekanom prof. Dolencem in docentom inž. Nagodetom, ki se je vršil v deka-

novi sobi med štirimi očmi brez prič.

Usoden pogovor

Inž. dr. Nagode si je ta pogovor takoj zapisal. Po njegovih zapisih je ta pogovor potekel približno takole:

Dr. Nagode: Prosim vas, gospod dekan, da pospešite disciplinsko postopanje proti meni ter čim prej izvedete vse predlagane dokaze. Kot profesor kazenskega prava veste, da se mora po principih kazenskega pravnega postopka vsaka preiskava čimprej zaključiti. Vaše postopanje v moji zadevi je v nasprotju s samimi principi, ki jih zastopate v svojih komentarjih.

Dr. Dolenc: Prepovedujem si lekcije. Ne morem naprej, sodnija zavlačuje, Kreka ne morem prisiliti k delu, sedaj pa ima še Samec akt zaprt. Ker na sodišču niso razčistili stvari, ostane itak madež na vas.

Dr. Nagode: Kot profesor bi pač morali vedeti, da se niti prene kazni ne sme očitati, kaj še abolicije procesa, in to potem, ko ste ravno vi intervenirali pri drž. pravdnistvu.

Dr. Dolenc: Kdo vam je povedal da sem govoril z dr. L.?

Dr. Nagode: To je postranska stvar. Prosim, da storite svojo dolžnost in izvedete celo dokazno postopanje.

Dr. Dolenc: Pravčas imam brati vaš akt.

Dr. Nagode: Zanimivo priznanje. To vas pa ne ovira, da ste pred poldrugim letom kot sodnik že povedali, katero kazen mi boste dali. Že zaradi samo tega razloga imam pravico vas odkloniti kot disciplinskega sodnika. Tega pa ne bom storil, da se formalno ne bo našel vzrok še za nekaj letno zavlačevanje. Proti meni se izrablja dejstvo, da sem v

disciplinski preiskavi. Dr. B. mi na primer kot sodnemu izvedencu odreka radi tega moralno kvalifikacijo in navaja, da me edino upanje na honorar pripravlja do tega, da prevzamam izvedenštvo v pravdi delavcev proti TPD.

Dr. Dolenc: A to je pa tista stvar proti Gostiši?

Dr. Nagode: Da, meni se očita moralna diskvalifikacija in koristoljube, ko branim pravico, medtem ko dajeta Gostiša in Pehani nevzdržna strokovna mnenja in sta za to podprta z vsemi potrebnimi materialnimi in delavnimi sredstvi po mogočini TPD. O tej stvari bom itak še javno govoril. Kot predsednik disciplinskega sodišča imate prav obširno polje udejstvovanja. Vaša dolžnost pa je končati najprej mojo zadevo.

Dr. Dolenc: Prav dobro vem, kaj je moja dolžnost in povem vam, da ni paragrafa, ki bi določeval, kako dolgo sme trajati preiskava.

Dr. Nagode: Poleg paragrafov imamo še moralo. Nobene pravice nimate, da mi kvarite eksistenco.

Dr. Dolenc: Pojdite, pojdite z moralo!

Dr. Nagode: Če delate vi karijero brez morale, jaz je ne bom. Eksistence pa mi nimate pravice uničevati.

Dr. Nagode zanika

Tak je bil torej pogovor v kabinetu dekana prof. Dolenca, kakor ga je zapisal dr. Nagode.

Sodnik: Gospod inž. Nagode, vi ste rekli med tem pogovorom, da sta prof. Pehani in prof. Gostiša podkupljena od TPD!

Dr. Nagode: Ni res, nisem rekel da sta podkupljena, ker nimam povoda za tak očitek.

Pričevanje prof. dr. Dolenca

Sledilo je dokazovanje. Kot edina priča je bil zaslišan dekan prof. Dolenc, ki je izjavil:

— Disciplinska razprava na univerzi proti dr. Nagodetu je bila lani prekinjena. Dne 13. januarja t. l. ob priliki neke druge razprave smo ugotovili, da visi edino še disciplinska razprava proti Nagodetu.

Dne 5. februarja je prišel dr. Nagode k meni na obisk. Rekel sem mu, da stvar še visi in da nimam še aktov od okrožnega sodišča. Rekel sem mu tudi, da nikakor ne bom postopal enostransko. V tej zvezi je dr. Nagode rekel, da sta prof. Pehani in prof. Gostiša podkupljena od TPD. Kar sva govorila, sem zapisal, zato ni dvoma, da bi me spomin varal.

Priča prof. Dolenc je zanikal v celoti in v podrobnostih pogovora z dr. Nagodetom taka, kakor jo navaja dr. Nagode v svojem zagovoru. Branilec dr. Nagodeta, dr. Draxler je opozoril sodnika na veliko in bistveno razliko med pogovorom, kakor ga je navedel dr. Nagode, in med pogovorom, kakor ga je opisal prof. Dolenc. Tudi ko je branilec dr. Nagodeta opozoril da je pričevanje prof. Dolenca v nasprotju z vsebino tožbe prof. Gostiše, je priča prof. Dolenc izjavil, da tega ne more potrditi.

Odklonjen predlog o neverodostojnosti

Branilec dr. Nagodeta je vzdrževal svoje predloge in izpodbijal verodostojnost priče dr. Dolenca, sodišče pa je odklonilo predlagani dokaz branilca dr. Draxlerja o neverodostojnosti priče dr. Dolenca ter je izreklo krivdorek. Z upoštevanjem vseh olajševalnih okoliščin je bil privatni docent dr. inž. Nagode obsojen po čl. 302 (II k. z. zaradi klevete na 7 dni zapor in 500 Din denarne kazni, odnosno nadaljnih 9 dni zapor, pogojno na 1 leto. Dr. inž. Nagode bo proti obsodbi vložil priziv.

Slika iz bolnišnice

Ljubljana, 16. aprila

Janežič Ivana, rojena 1885. leta, žena mesarja, je naletela v Židovski stezi na res kavalirsko prijateljico. Tako temeljito jo je pretepla ta prijateljica, da je reva morala v bolnišnico. Zadočila je namreč precejšnje poškodbe po glavi, tako da bo morala ostati Janežičeva delj časa v zdravniški oskrbi.

Anžur Pavel, užitkar, star 73 let, ima pa res vzornega sina. Ljubeči sin ga je vrgel na tla ter ga je pretepel in osuval z čevlji, da je ubogi Anžur

moral iskati zdravniške pomoči v bolnišnici.

Cimperman Alojzij, star 50 let, doma iz Blok, se je pa pri delu ponesrečil ter si pri tem poškodoval po desni nogi. Tudi on je sedaj v bolnišnici.

Klemenčič Albin, po poklicu strugar iz Vevč, star 31 let, se je pa opekel po životu, ko je odpiral parni kotel v tovarni. Zadel je pri tem precej nevarne opekline ter bo radi tega delj časa moral ostati v bolnišnici.

Krvna osveta V 50. letih je padlo 15 glav

Gospič, 16. aprila.

Pred par meseci se je vršila razprava proti Bogdanu Čopiču, 24letnemu mladeniču iz Gornje Suvaje, srez Dol. Lapac. Čopič je ubil s strelom iz lovske puške Marijo Čopič ter s tem maščeval svojega brata Steva, katerega je ubil Mile, mož Marije Čopič. Na razpravi je prišlo na dan žalost-

no dejstvo, da je tekom zadnjih 50 let padlo vsled krvne osvete 15 glav. Obtoženi je zanikaval svojo krivdo, zato se je morala razprava vršiti na mestu zločina. Oče obtoženega je priznal, da je on ubil Marijo. Ko so mu pa dali v roko dotično puško, niti ni znal orožja prijeti v roke, še manj pa streljati. Kmalu nato je pa vendar priznal pravi morilec svoj zločin, to je prvo obtoženj Bogdan Čopič. Sodišče mu je prisodilo 12 let ječe. Bog ve, če bo s tem končana veriga krvne osvete.

Pomlad, ti lepi bajni čas...

MAŠČEVALEC

Kriminalni roman.

91

»Da bi ga za protiuslugo osvobodil?«

»Da. Toda še nekaj čudnega se je zgodilo. Iz kotora je namreč te dni prispelo sporočilo, da je baron Hardy umrl in da so ga tam pokopali.«

»Ah, tako. Zdaj pa razumem. Hardy je pobegnil, pokopali pa so nekoga drugega. Česa vsega ne zmore denar! Hardy je najhujše sam hotel, da ga proglašajo za mrtvega, lord Duncan pa mu je pri tem pomagal.«

»Mogoče, da je tako, gospodar«, je odvrnil Dan.

»No, pripoveduj dalje, kaj si še izvedel«, je rekel Jack.

»Pred nekaj dnevi je pripeljal lord Manuel na svoje posestvo, kjer jo je prijazno sprejela neka njegova sorodnica. Zdaj pa lord hiti in pripravlja vse za poroko. Zdi se mi, da je preko ušes zaljubljen v Manuela. Zadnjič sem ju videl od daleč — vraga, zares lep par.«

»Poroka bo utri popoldne, kaj ne?«

»Da, potem pa odputujeta v Liverpool.«

Jack je molče vzel iz pisalne velik zemljevid Anglije in ga razprostrl pred seboj.

»Poroka bo jutri popoldne, kaj tam bosta odpotovala v Liverpool, kjer se bosta vkrcala na ladjo. — Toda, to se ne bo zgodilo. Ne bosta prišla do Liverpoolskega pristanišča. Lord Duncan se bo moral vrniti — sam!«

Dan ga je strme poslušal.

»Ah, tole je kot nalašč. Vlak vozi skozi Warrington. Tu nas bo čakal »Teror«. Uredil bom vsa stvar tako, da bo Manuela še nočoj na »Teroru« ...«

Prekinil ga je Bill, ki je prišel javiti, da je vse pripravljeno.

»Dobro«, je odgovoril Jack. »Teror« naj takoj odpove v Warrington. Nedaleč od pristanišča je majhen poltok, ki je zdaj preplavljen. Tam naj nas čaka »Teror«.

»Tako, Dan, zdaj je vse v redu in lahko gremo. Med potjo vama bom povedal svoj načrt. Manuela bo še nočoj naša ...«

V ROKAH NEIZPROSNEGA

Ni še minilo štiriindvajset ur, odkar je bil »Teror« odplul, da počaka Jacka pri Warringtonu in že je bil zopet v svojem pristanišču v skrivnostni hiši, s seboj je pa pripeljal — Manuela!

Ves čas od njenega drznega ugrabljenja pri Warringtonu pa do prihoda v skrivnostno hišo, je ležala v nezavesti. Ko pa se je prebudila, se je znašla v neki, povsem tuji sobi in se zavedla svojega strašnega položaja, je pričela obupno klicati na pomoč. Njen obup pa je dosegel višek, ko je sedaj stopil v sobo — mož s škinko, Jack!

»Duncan, ah, Duncan, reši me!« je v grozi kričala.

Jack jo je nekaj časa molče gledal, potem pa s strašnim glasom spregovoril:

»Ali ste res mislili, da boste mogli meni uiti — lady Duncan?«

Manuela je vsa obupana vila roke in klicala na pomoč svojega moža.

»Zaman ga kličete! Ta srahopetec ne bo prišel!« je hladno odvrnil Jack. — Pa tudi vi ne boste storili smrti poprej, dokler ne vjamem Tereze. Potem šele — skupno!«

Zdaj se je Manuela nenadoma spremenila. Postala je skoraj povsem mirna.

Samo, da pridobi na času, pa bo lahko še vse dobro, je premišljevala. Nekoc je že pobegnila s skrivnostne ladje, zakaj ne bi tudi iz te hiše. Samo ugodna priložnost in vse se še lahko dobro izteče.

Jack jo je nekaj časa opazoval, kot da bi ji hotel prodreti v dušo. Potem pa je naglo odgovoril:

»Vem kaj mislite, toda kruto se varate. Zdaj ne boste več našli drugega Francesca. Zdaj vas stražijo ljudje, ki so bili najboljši prijatelji umorjenega Francesca, in ki komaj čakajo, da maščujejo njegovo smrt.«

Manuela se je zdrznila.

»Smrt? Umor?« je vzkliknila. »Kdo pravi to? Jaz ga nisem ubila!«

»Ne verjamem vam niti besedice! Mogoče, da je Francesco iz obupa in kesa nad izdajstvom, poiskal smrt v valovih reke Tay. Toda po vsem tem, kar sem zvedel dosedaj, izhaja, da vam je bil odveč in je zato tudi padel od vaše roke!«

»Ne, ne, ni!« je obupno kričnila Manuela. »Ko sva prišla do obale, je takoj odšel in nisem ga nikoli več videla.«

Jack jo je ošinil s prezirljivim pogledom in ježno odgovoril:

»Kasneje boste priznali vse. — Kadar pride vaš čas. Vse dotlej pa, dokler ne dobim v roke Tereze, boste ostali tu, pa četudi bi to trajalo mesece ali celo leta ...«

Naglo se je obrnil in odšel iz sobe, ne meneč se za Manueline obupne prošnje in kričanje.

TEREZINA SLED

Zdelo se je zares nemogoče, odkriti Terezo z njeno jetnico Elo.

V tem orjaškem mestu, kjer prebiva na milijone ljudi, se vsak kaj lahko skriva, posebno če še nastopa pod lažnim imenom.

Po svojem povratku v London, je Terezina sobarica kaj hitro našla novo, bolj primerno stanovanje. Bila je to stara vila, izven mesta v dokaj zapuščenih dolini, obdani z gričevjem.

Tereza je najela dva moža, ki sta moral stražiti Elo. Bila sta to dva navadna lopova, ki sta se preživljala z vlomij in tatvinami. Ko je zadnje čase londonska policija takim tičem preveč posvečala svojo pozornost, jima je Terezina ponudba prišla kot nalašč in sta prav rada sprejela to novo »službo«.

Ker ju je Tereza dobro plačevala in jima še posebej dajala napitnine, sta ji bila vdana z dušo in telesom in sta bila pripravljena storiti vse, karkoli bi ona od njiju zahtevala.

Zdaj je Tereza zopet pričela kovati načrte, kako bi prišla do tvoj zaželjenega cilja — osvoboditi svojega dragega in uničiti lažnega Jacka!

Nekoga dne se je spomnila na nekaj.

Eden njenih plačancev, Ben po imenu, je bil zelo močan in bister človek. Že večkrat ji je bil dokazal svojo popolno udanost. Nanj se je Tereza lahko zanesla, da bo storil vse, karkoli bo zahtevala.

Kaj neki bi bilo, če bi temu človeku zaupala svojo skrivnost?

Dolgo časa je Tereza premišljevala o tem. Končno se je le odločila in dala poklicati Bena.

»Sedite, Ben«, je prijazno ogovorila moža, ki je spoštljivo stal pred njo in v zadregi sukal čepico v rokah. »Rada bi govorila z vami o neki zelo važni zadevi.«

Možakar je nezaupljivo pogledal na šibki stolček, ki mu ga je bila ponudila, potem pa se je previdno vsedel v strahu, da se stolček pod njim ne sesede.

Iz domačih gajev

MATIJA VALJAVEC-KRČMANOV

Brezgorje

V Podunavskem mestu

Huda sapa piše,

Kranjskemu učencu

Črne lasce više.

Pihaj, pihaj burja,

Saj sem te navajen,

Kras še od močnejše

Vendar le je glajen.

Pihaj al ne pihaj,

Mi ne delaš sile,

Nisi ti, ki zmika

Srcu vzdihne mile.

Kamorkoli gledam,

Al zidovje biva,

Al pa dolga dolga

Plan neprevidljiva

Ni življenja ribam

Urnim brez vodice,

Kjer ni drevja, petje

Se ne zlega ptice.

Kjer ni strmih stanov,

Travnate planine,

Al veselje biva

Tam za gorske sine?

Matija Valjavec — Kračmanov se je rodil v Srednji Beli L. 1831. Umril je 1895. Studiral je v Ljubljani in na Dunaju. Kot profesor je služil v Varaždinu in v Zagrebu. Prvo njegovo pesem so še v dijaških letih prinesle »Novice« s posebno pripombo, da dosti obeta. In res je on edini, ki je dosegel priznanje v svoji dobi, bolj v epiki kot v liriki. Iz poznejše dobe njegovega življenja beležimo precejšen uspeh v jezikoslovju. Leta 1855. je izdal samostojno zbirko svojih pesmi. Poezije so izšle v drugi izdaji l. 1900. v »Slovenski Matici«.

Njegov studij je bila klasična in slovanska filologija, za zasluge na tem polju je bil imenovan za pravega člana Jugoslovanske akademije. Valjavec je bil zlasti pripovedni pesnik ter pesnik legend. Stalne znanstvene vrednosti so njegova dela o staroslovenskem slovstvu in njegove temeljne razprave o slovenskem naglasu.

»Oče«, vpraša mali Peterček, »zakaj pa zmago predstavlja vedno ženska?«

Oče nekaj časa premišljuje: »Tega ti zdaj ne morem prav razložiti, sinko toda ko boš velik in oženjen, boš to že razumel.«

Pot do prakse

Mladji pariški zdravnik Jean Monnier je že dolgo časa čakal na prvega pacienta, vendar ni bilo nobenega blizu. Tedaj je nekoga dne stopil v gosposko hišo na Rue Rivoli in vprašal vratarja:

»Ali je gospod dr. Monnier tukaj?«

»Ne, gospod, tega pa ni tukaj, v tej hiši.«

»Pa je le tukaj, jaz sem dr. Monnier!« je dejal in smeje se odšel.

Naslednjega dne je spet prišel preoblečen in z lažno brado in kasuljo in vprašal: »Gospod dr. Monnier?«

»Ga ni tukaj v tej hiši,« je zagodel vratar.

»Pa je le tukaj, v tej hiši. Jaz sem dr. Monnier,« je odgovoril Monnier in spet smeje se odšel kot prvokrat.

Cez dva dni je spet prišel drugače preoblečen in vprašal:

»Je dr. Monnier tukaj?«

»Ga ni tukaj,« je divje zavpil vratar.

»Pa je tukaj, jaz sem to!« se je smejal dr. Monnier.

»Če se še enkrat prikažete, vam bom drugače odgovoril,« je rjovel vratar. »Ste razumeli?«

Monnier je šel domov, se vse del k svoj pisalni mizi in pisal nekaterim svojim prijateljem:

»Dragi prijatelj! Menjal sem svoje stanovanje in stanujem zdaj v Rue Rivoli števil. 21. Pridi nočoj k meni, da to proslavimo.«

Zvečer je prišel v Rue Rivoli 21 gospod, prijatelj mladega zdravnika in vprašal vratarja:

»Ali je gospod dr. Monnier doma?«

»Kaj, vi ste že spet tu?« je ves besen zarjul čuvár hiše in vrgel nesrečnega prijatelja skozi vrata.

Pa je prišel drugi prijatelj, za njim tretji, potem četrti itd. in vse je doletela ista usoda. Dogodivščina je šla kmalu skozi vse časopise, ves Pariz se je smejal — in dr. Monnier je prišel do sijajne prakse.

Bukarešta na petroleju

V Romuniji se zdaj vršijo obsežne preiskave, ki naj ugotovijo, koliko premore dežela petrolejskih vrelcev, odnosno zakladov nafte. Izvedenci so po dosedanjih ugotovitvah mnenja, da je nafte dovolj še najmanj za sto let, tudi če bi se povečalo sedanje izkoriščanje oljnih polj. Zelo zanimiva je vest, da se v neposrednem okolišju Bukarešte najbrže nahajajo velika ležišča nafte. Bukarešta leži nad velikim podzemskim jezerom in stoji na oljnih tleh. Potemtakem bi se prav lahko primerilo, da se lepega dne na kak glavni ulici razpoči asfalt in prikipi na dan petrolejski vrelce.

Astrološka napoved

Za 17. april

Dober dan za promet, za potovanje, študije, izpite in načrte. Zlasti tehniki, elektriki in mehaniki se nudijo danes ugodni izgledi; ljudje v teh poklih bodo imeli uspeha pri svojem delu, pri konstrukcijah, projektih, izumih itd. Zveza med Merkurjem in Uranom, v katerih znamenju stoji ta dan, vedno vpliva ugodno na praktični razzum, mu daje pobude in odpira nove vidike. Za ljubezen, čustvenost, duševnost pa današnji dan ni posebno dober: povzroča notrnost in otožnost.

Samomorilni poskus bogataša Dundjerskega

Novi Sad, 16. aprila. Včeraj ponoči si je v samomorilnem namenu pogнал v glavo kroglo Aleksander Dundjerski, 36 let stari sin nedavno nenadoma umrlega veleposestnika Jaše Dundjerskega. Dundjerski so najbogatejši ljudje v Banatu, toda preganja jih čudna zla usoda.

Oče Jaša Dundjerski je nenadoma umrl v Budimpešti. Njegov sin Bogdan se je pa lani sam usmrtil. Prerezal si je z britvijo vrat. Zdaj pa je obupal nad življenjem še starejši sin Aleksander. Aleksander Dundjerski je pravil svojim znancom in prijateljem ter celo služkinji, da si bo končal življenje, ker je neozdravljivo bolan. Bil je božjasten. Imel je občutek, da se ga zaradi tega ljudje ogibajo in da ga celo sovražijo. Življenje ni imelo zaradi tega zani nobenega pomena več.

Včeraj ponoči je bil Aleksander Dundjerski v kavarni. Pred polnočjo se je vrnil domov. Napisal je nekaj poslovnih pisem in tudi svojo osmrtnico za časopise, v kateri stoji, da je umrl nenadne smrti in da žaluječi odklanjajo vence in sožalja. Nato je še telefoniral nekemu svojemu prijatelju, da bo v nekaj minutah mrtev. Ko je ta prijatelj prišel v njegovo stanovanje, je bil ob samomorilcu že zdravnik, naka so ga odpeljali v sanatorij.

— Vojvoda Kentski na potu skozi Ljubljano. Včeraj je potoval skozi Ljubljano brat angleškega kralja vojvoda Kentski. Bil je na obisku pri kraljevem namestniku Pavlu. Vojvoda je na njegovem potu spremljala njegova žena vojvodinja Kentska, ki je kot znana sestra kneginje Olge, žene kneza Pavla. Vojvoda Kentski je potoval strogo incognito ter se vračal domov na Angleško.

NAJNOVEJŠA POROČILA

Burni prizori v španskem parlamentu

Madrid, 16. aprila d. Parlamentarna seja se je nadaljevala snoči ob 22.30 uri. Predstavniki poedinih grup levice in centra so dali izjave, da bodo glasovali za vlado, tako da je radi tega že vnaprej gotovo, da bo vlada dobila večino. Seja se je končala proti jutru, vendar do glasovanja še ni prišlo. Smatra pa se, da se lo glasovanje vršilo danes. Karakteristično je, da so poslanci skrajne levice nezadovoljni in razočarani radi govora ministrskega predsednika Azanije, ki v svojem govoru ni niti poskušal, da označi za krivce zadnjih dogodkov desničarje, ker so od njega zahtevali vsi levičarji. Radi tega so poskušali to storiti govorniki s krajne levice sami, ki so po svoje pojasnili vse neredne kateri so se dogodili od volitev sem, češ da je morale priti do njih radi izzivanja desnice.

Socialistični poslanik Ljopis je ostro napadel duhovništvo. Zelo obzirno je obsodil zažiganje cerkev. Za njim je povzel besedo komunistični poslanec Dias, ki je govoril v istem smislu kot njegov predgovornik vendar mnogo brez obzirne in s sovražnim tonom.

Njegov govor je že po nekaj minutah izzval incidente in burne proteste. Vrhunec protestov pa je bil dosežen v trenutku, ko je Dias pričel groziti z ubijanjem. V svojem delu govora, v katerim je ostro napadal in kritiziral desničarje je Dias izjavil: »Nevem, na kak način bo umrl Gil Robles, ali

to vem, da ga bo smrt ujela na nogal ali pa vsaj v copatak«.

Na te besede je nastala v dvorani velika razburjenost in grajanje, ki je trajalo nekaj minut. Ko se je ta razburjenost malo polegla, se je razlegel po dvorani glas Gila Roblesa, ki je zavpil komunistom: »Nisem morilec, kakor ste vi!« Da ublaži vtis svojega izpada, je Dias na koncu svojega govora poskušal pobiti obtožbe, da delajo španski komunisti skupno z inozemstvom, da so protidržavni in da rovarijo ter delajo agitacijo proti vojski. Dias je končal govor s predlogom, da se takoj razpuste desničarske borbeno organizacije.

Odmev Sarrautovega govora

Pariz, 16. aprila. r. Vsi današnji listi se bavijo z včerajšnjim govorom ministrskega predsednika Alberta Sarrauta. Tisk smatra, da bo ta govor našel velik odmev v inozemstvu. »Ere Nouvelle« imenuje govor Sarrauta »modri apel, navdahnjen z najvzvišenejšim patriotizmom in najglobljejo vdanostjo do miru«. List je mnenja, da bo ta govor našel odmeve v državi in v tujini. Sarrautov govor odobravajo celo desničarski krogi, kateri so drugače v opoziciji napram sedanji vladi.

Dr. Srskić o hrvatskem vprašanju

Na velikonočni ponedeljek je imel bivši predsednik vlade dr. Srskić politično konferenco v Sarajevu, ki jo je otvoril rektor srbsko-pravoslavne bogoslovnice g. Tomo Popović. Dr. Srskić je ob tej priliki podal več zanimivih izjav o hrvatskem vprašanju, ki jih prinašamo v izveščku:

Hrvatsko vprašanje obstoji in ni šlo z dnevnega reda, odkar se je začelo govoriti o našem narodnem edinstvu in našem zedinjenju v skupni državi.

Morda se težina tega problema nikad ni tako občutila kakor danes. Za edinstvo naroda in ustvaritev narodne duše nista dovolj ista kri in isti jezik. Potrebno je ustvariti še čut nacionalne solidarnosti; to pa je mogoče doseči samo z medsebojnim razumevanjem. Brez sporazuma ni edinstva. Ogromen del srbskega naroda je za sporazum, pa tudi najlegitimnejši predstavnik Hrvatov se je prav tako izrekel za sporazum in sodelovanje z brati Srbi. Njima pravice, da govori o enakopravnosti tisti, ki misli, da se z računskim majoriziranjem Hrvatov morejo reševati politični problemi.

Kdor želi normalne bratske odnose med Srbi in Hrvati, ta naj si izbje iz glave številčno nadglasovanje in naj išče rešitev v bratskem dogovoru in sporazumu.

V tem delu pa moramo imeti pred očmi edinstvo in nedeljivost naše državne celote; obseg kompetenc in zakonodajnih ter upravnih pravic banovinskih avtonomij, ki naj se v okviru teh obzirov ustvari, pa bo stvoril čedalje močnejšo zavest naše državne in nacionalne solidarnosti.

Na zborovanjih, ki sta jih imela po tej politični konferenci ministri dr. Spaho in dr. Kaludjerčić sta izpodbijala navedena mnenja dr. Srskića in poudarila potrebo po normalizaciji našega strankarskega življenja.

Predsednik vlade v Beogradu

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović je odpotoval z Bleda in se vrnil v Beograd. Do Ljubljane mu je prišel naproti ban savske banovine dr. Kostrenčić s šefom zagrebske policije. Ban dr. Kostrenčić je šefu vlade poročal o tekočih poslih.

Nov političen umor v Avstriji

Dunaj, 16. aprila. u. Pred neko. ilko časa sta se na štajerskem dogodila dva umora, izvršena po »obsodbi« takozvanega tajnega sodišča (»Fehme«) nacionalsocialistične stranke. Včeraj pa je bil izvršen tretji teroristični umor te vrste. Ubit je neki bivši avstrijski nacionalni socialist, ki pa je prešel k »patriotski fronti«, kar je postalo zanj usodno.

Italijanska vlada je poslala v zasedene abesinske pokrajine 5000 plugov, ki so prebarvani v italijanskih narodnih barvah in opremljeni z znakom »Adua«. Laško časopisje pompozno imenuje te pluge »orožje miru«.

Poglavje iz kronike kolonijalne policije

Pisava v ogledalu

V angleški koloniji Straits Settlements in v zaščitenem ozemlju malajskega otočja je v začetku l. 1935. zavladovala zločinska tolpa, ki je bila strah vsega prebivalstva. Drug za drugim so sprejemali bogati kitajski trgovci v Singaporu in Penang-u izsiljevalna pisma, v katerih je tolpa zahtevala bajne vsote.

Udarec za udarcem

Spočetka trgovci niso dosti dali na to, dokler ni prišel udarec za udarcem kot povračilo skrivnostne tolpe. Neki trgovec je utonil v kopališču, drugi je domnevno izvršil samomor s tem, da je skočil iz brzovlaka, dva druga pa so našli povsem razmesarjena. Panka je zavladovala po koloniji in nihče se ni več upal upirati izsiljevanju. Vsakdo je brez odpora plačal zahtevane vsote, ne da bi se upal tega javiti oblastnjem.

Francoski detektiv nastopi

Angleška kolonijalna policija je bila brez moči. Posrečilo se ji je sicer prijeto dva kulija, ki sta baje pripadala tolpi. Toda naslednje jutro so ju našli zastrupljena v strogo zastraženi ječi. Zločinska organizacija je dokazala, da je vsemogočna, in domneva angleškega policijskega šefa, da tiči za vsem tem kitajsko-komunistično skrivno organizacijo, je postajala vedno bolj verjetna. Ker je policija vedno spet odpovedala, je slednjič naprosil guverner kolonijalne vlade v Indokini nekega francoskega detektiva, naj pride nemudoma v Singapor.

Nervozni lekarnar

Istočasno sta bila izvršena dva edinstvena zločina. Neki lekarnar v South-Bridge-Roadu, mešanec, je ustrelil brez pravega povoda nekega Kitajca, ki je stal pred njegovo hišo in se je nato prostovoljno javil policiji. Ko so ga temeljito izpraševali, je mogel le to povedati, da ga je Kitajec več dni srepo gledal in on, itak nervozen človek, se je razkačil in ga ustrelil, ker tega opazovanja ni več prenesel. Več niso spravili iz njega in ker je šlo le za »barvanega«, so ustavili preiskavo in odstopili akte sodišču. — Lekarnarja pa so začasno zaprli v preiskovalni zapor.

Nekaj dni pozneje so našli sira Josuah Sirmey-a, predsednika kluba v Singaporu in posestnika milijonskega premoženja, umorjenega v njegovi vili. O njem so vedeli le toliko, da je bil dolgo časa v Avstraliji in da je bil strasten igralec. Vilo so takoj policijsko zastražili, vendar je ponoči truplo izginilo, ne da bi našli sledi o morilcih.

Krošnjar opazuje

Detektiv je domneval, da je gotovo kaka zveza med umorom in med tem izginotjem ter da bi se utegnili najti kaka sled v lekarni v South-Bridge-Roadu. Zato je skrivaj opazoval to poslopje, a našel ni ničesar sumljivega, razen nekaj Kitajcev, ki so včasih popoldne postopali tam okoli, in pa veliko ogledalo, ki je gledalo iz notranjosti lekarne skozi izložbo ven na cesto.

Vendar detektiv ni opustil poizvedovanja. Nasprotno, preoblekel se je v krošnjarja, se postavil popoldne nasproti lekarni in razstavil tam svojo robo. Imel je uspeh. Kmalu so se spet

pojavi Kitajci in že se je pojavila v onem ogledalu nerazumljiva pisava s kitajskimi črkami. Naslednjega dne se je zopet podal na svoje mesto, a nekemu misijonarju, ki je znal kitajsko, je naročil, naj gre tako slučajno mimo lekarne in si ogleda tisto pisavo v ogledalu.

Jezik odrezati

Rečeno, storjeno. Spet se je pojavila pisava v ogledalu in je nemalo prestrašila misijonarja, ko je čital: »V ponedeljek pojde Kuang-Song k Keng-Fou-u v Penang. Osemnajst služabnikov. 50.000 dolarjev zahtevati. Deset služabnikov podkupljenih. Ob desetih zvečer na ilcu mesta. Pri odporu nož. Jezik odrezati, zvezati, hišo s petrolejem zažgati«.

Detektiv je nemudoma obvestil centralno policijo in se odpeljal v Penang. Peng-Fou, najbogatejši kitajski trgovec mesta, je priznal, da je dobil izsiljevalno pismo in je tudi on mislil, da je to delo komunistične skrivne organizacije. Mož je bil popolnoma prepaden ter ni maral o policijskem posredovanju ničesar slišati ter rajši vse plačati, kot pa tvegati življenje. Detektiv je imel veliko truda, da ga je pomiril. Ob desetih zvečer je prišlo deset Kitajcev, banditov, ki so bili ojačeni z desetimi podkupljenimi služabniki. Med tem ko so se pogajali, je prevrnil detektiv zaščitno steno pri peči in začel streljati iz male strojne puške na razbojnike, ki so v divjem begu planili na prosto, tam pa padli v roke policiji.

Policijski šef — poglavar gangsterjev

Medtem je policija v South Bridge Road-u natančno preiskala lekarno in našla neznatno luknjo v stropu, skozi katero so očitno prenašali pisavo na ogledalo. V sobi nad lekarno je stanoval neki kitajski policijski uradnik. Tega so prijeli in je priznal, da je delal po nalogu šefa (tudi Kitajca) za kitajske zadeve pri centralni policiji, najel to sobo, a da ni nikdar prestopil njenega praga.

Kitajskega policijskega šefa so v njegovem uradu prijeli in preiskava je dognala, da sta bila on in umorjeni sir Sirmey šefa tolpe, ki se je skrivala pod videzom komunistične skrivne zveze, ase pečala z izropanjem bogatih kitajskih trgovcev. Spisek udeležencev je pripomogel, da so v najkrajšem času polovili vso tolpo. Ko so mu tako vse dokazali, je priznal, da je zabodel sira Sirmey-a v prepiru radi razdelitve plena.

In tako je bil Singapor rešen stranske more. In da bi ugled Evropecev preveč ne trpel, je oblast ukazala strogo tajnost o tej stvari. Za javnost so singaporski gangsterji še nadalje veljali kot skrivna kitajska komunistična organizacija. . .

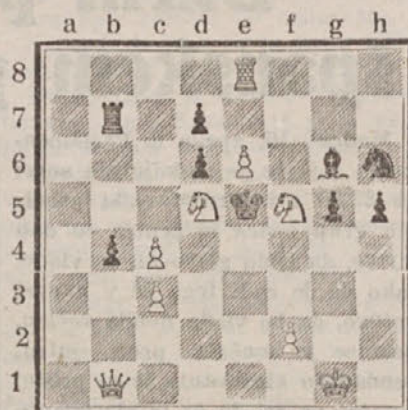
Kazen s psom

V srednjem veku je bil pes v Evropi najbolj prezirana žival. Ljudje so imeli psa za predstavnika najpodeljših lastnosti, kakor lokavosti, strahopetnosti in zlobe. Zaradi tega so vladarji najbolj ponižali človeka, ki jim ni bil poslušen, na ta način, da so ga »kaznovali s psom«. Kaznjene je moral voditi po ulicah ščene na vrvi. To je bila zlasti za plemiče in viteze najbolj sramotna kazen v srednjem veku. Tedaj je tudi nastal pre-

Š A H

PROBLEM 5.

R. Braune

Mat v dveh potezih.

★

Rešitev problema 4:

Dg4—e2.

★

II. nacionalni šahovski turnir v Novem Sadu

Včeraj 15. aprila se je odigralo 8. kolo mojstrskega šahovskega turnirja. Partiji Nedeljković in Tomić sta bili remis; pravtako sta remizirala Frydman in Opočensky. Pelikan je premagal Königa, dr. Trifunović Kostića, Pire Vukovića, Bröder Kulžinskega, a partija Schreiber-Popović še ni končana.

Stanje po 8. kolu: Pire, dr. Trifunović 6 in pol, Pelikan 6, Frydman 5 in pol, Bröder 5, Opočensky 4 in pol, König 4 (1), Schreiber 3 in pol (2), Kostić 3 in pol, Nedeljković, Tomović, Vuković 2, Popović 1 in pol (1) in Kulžinski 1 in pol.

Borba za prvo mesto je vedno večja. Največ izgledov imajo Pire, dr. Trifunović in Pelikan.

govor, da človek »živi kakor pes«. To je pomenilo, da mu gre zelo slabo. Danes bi rekli, da se temu ali onemu (in mnogo nas je takih!) godi »po pasjer«.

Zahteva potrdilo, da je živ

Sarajevo, 16. aprila
Pomislite, v Sarajevu živi človek, o katerem so mislili, da je mrtev, pa je živ in zdrav. Zato je prišel pred dnevi v pisarno župnega urada v Sarajevu ter je zahteval potrdilo, da je res živ.

Gre za vpokojenega redarstvenega narednika Ivana Klara, ki ga je srezko sodišče v Sremskih Karlovcih proglasilo za mrtvega. Klar je prišel z dekretom, ki naznanja njegovo smrt, k župniku. Seboj je pripeljal tudi dve priči in predložil je svoje listine, po katerih je bilo razvidno, da je možakar res Ivan Klar. Župnik mu je takoj izstavil listino, s katero se potrjuje, da je Ivan Klar res živ.

Gospodarske vesti

g— Naš lesni trg se ni prav nič spremenil, zato tudi ni govora o kakem zboljšanju v lesni stroki, posebno ker se sankcije še vedno izvajajo zelo strogo. Druge države, ki so tudi pristopile k sankcijam, izvažajo v Italijo nemoteno naprej, kot se to tudi dovolj jasno vidi iz našega tranzitnega prometa. Kot se trdi iz dobro poučenih krogov iz Beograda, se dela

na tem, da se izboljša naš izvoz na druga tržišča, toda vsa ta prizadevanja gredo le prepočasno naprej in za sedaj ne kažejo nikakih rezultatov. Poleg vsega tega so kot zapreka različna zunanja politična vprašanja, ki so v naši zunanji trgovini vedno odločilna.

— Kmetijska družba se je s posebnim vlogo obrnila na bansko upravo, naj bi ta ukrenila vse potrebno za ureditev razmer zlasti na ljubljanskem mesnem trgu. O tem važnem vprašanju bomo še posebej in podrobneje poročali.

— Osebnosti. Za okrajnega podnačelnika je na okrajnem načelstvu v varaždinskem okraju imenovan dr. Zvonko Bratina, politično upravni tajnik banske uprave varčarske banovine. Upokojen je Ivan Bezlaž, višji tehnik 7. pol. skupine 10. brzojavno tehnične sekcije v Mariboru.

— »Na Trški gori«, uspelo domača delo Metke in Danila Bučarja, uprizori Sentiakobsko gledališče v soboto 18. in v nedeljo 19. t. m. ob 20.15 uri. Sodeluje godba Sokola I in člani pevskega društva Tabor. Igra je vsem, ki so jo videli, izredno ugajala in so bile vse predstave razprodane že v predprodaji. Preskrbite si pravočasno vstopnice!

MALI OGLASI

HRANILNE KNJIZICE

prodate ali kupite najbolje potem
moje oblastveno dovoljenje pisarne. —
Denar tako j. Priložite znamke.

RUDOLF ZORE, Ljubljana
Gledališka ulica 12. Telefon 38-10.

Mlado dekle

z gospodinjsko šolo
vajeno vseh hišnih
del išče službe k
manjši družini takoj
pod šifro
»Marljiva«
na Glas naroda.

Za nekaj ur

dnevno
išče zasluzka samostojen knjigovodja-bilancist. —
Nastavlja, pregleduje in zaključuje knjige, tudi kartoteke. — Cenj. po vpraševanju pod »Čimprej« na upravo »Glasa naroda«.

3 sobno

stanovanje
z vsemi pritlikinami išče štiričlanska družina, ki je ves dan odsotna za 1. maj ali 1. junij. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Mir«.

Ženitve

in možitve
boljših krogov posredujemo najvestneje. Razpošiljamo informativne prospekte proti predplačilu Din 10.— v poštinih znamkah — diskretno. Velika izbira odličnih partij obojega spola. Naročite takoj prospekte! »Rezore Zagreb — pošta 3

Zložljivo

mizo 2 m dolgo, 1 m široko prodam. Prikladna za tapetnika, krojača ali gostilno. Naslov v upravi.

Tovarniško

poslopje
obstoječe iz 4 večjih stavb, primerno za vsako industrijo, električni pogon, tik kolodvora Stična, z ali brez inventarja ugodno naprodaj. Ponudbe pod »Industrija« na upravo »Glasa naroda«.

38-55

je številka, katero pokličite pri naročevanju svojih

oglasov

v »Glasu naroda«